

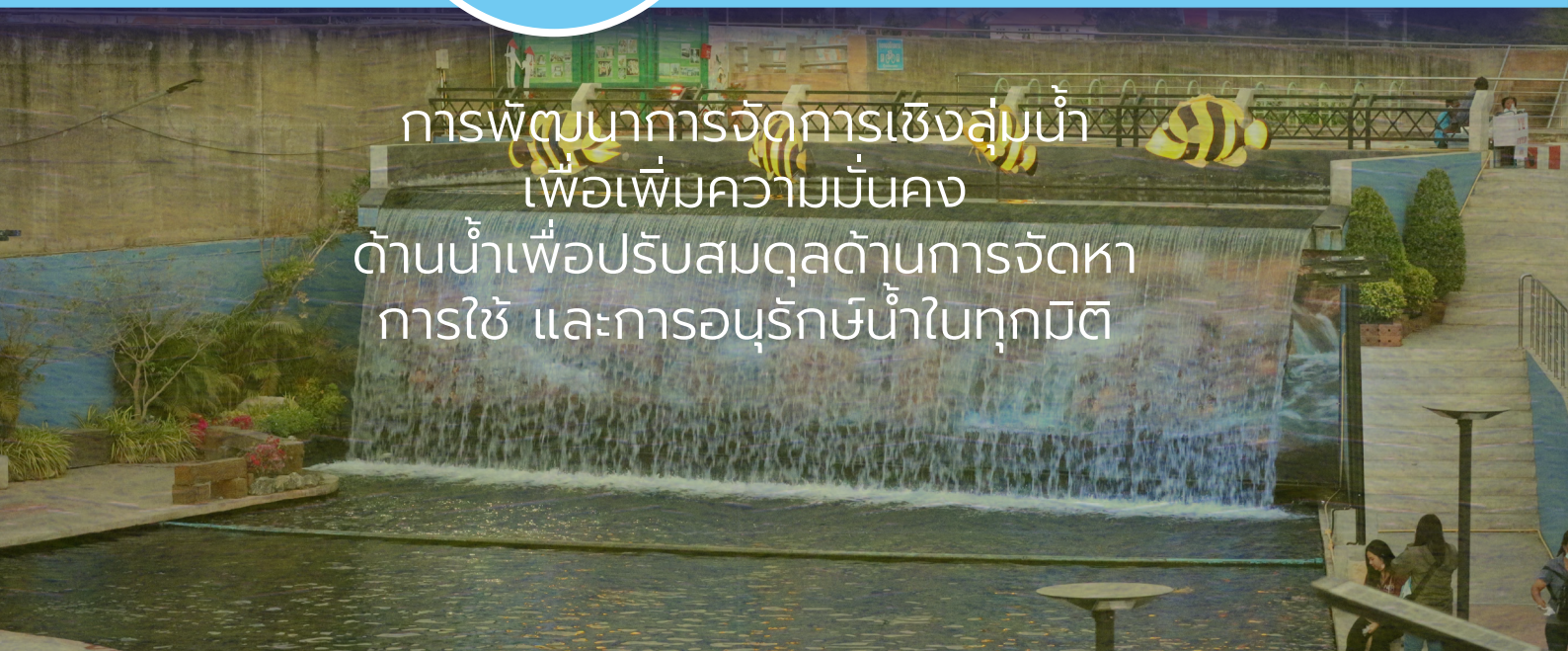
แผนแม่บท

19

การบริหารจัดการ น้ำทั้งระบบ

การพัฒนาการจัดการเชิงลุ่มน้ำ
เพื่อเพิ่มความมั่นคง
ด้านน้ำเพื่อปรับสมดุลด้านการจัดหา
การใช้ และการอนุรักษ์น้ำในทุกมิติ

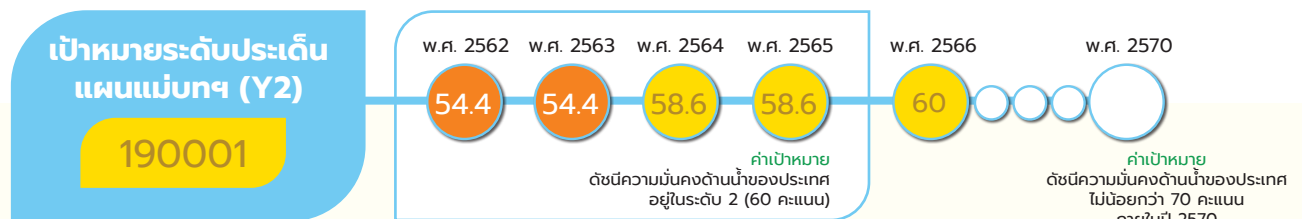

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสมดุลการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตผลด้านน้ำในทุกภาคส่วนของประเทศ ครอบคลุมระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และระบบน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งใช้ในการผลิต เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม รวมทั้งการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ และระบบนิเวศโดยรอบให้มีความสมบูรณ์ โดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ได้แก่ (1) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น (2) ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ และ (3) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 190001 ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศไม่น้อยกว่า 70 คะแนน

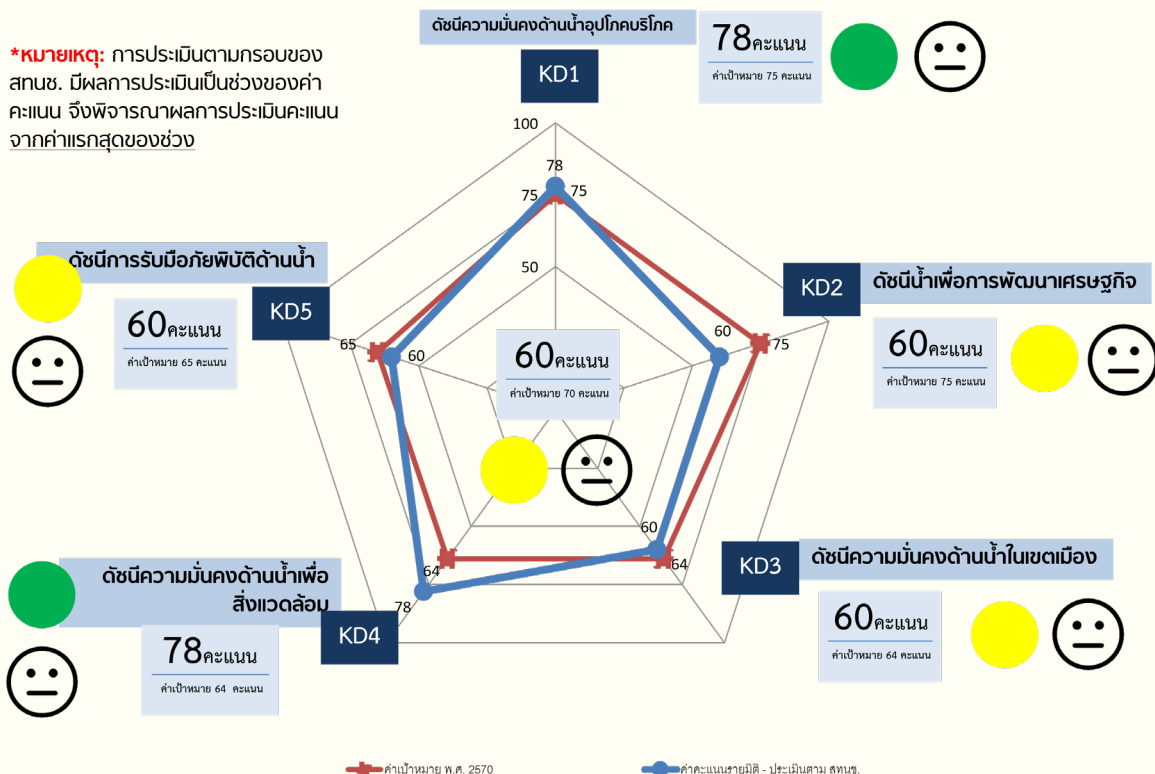
เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) 190001 ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ แต่มีการปรับเปลี่ยนหน่วยวัดของค่าเป้าหมาย จากเดิม ระดับ 2 (60 คะแนน) เป็น คะแนน โดยกำหนดค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 เป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศมีคะแนนไม่น้อยกว่า 70 คะแนน ภายในปี 2570

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ตามกรอบของธนาคารพัฒนาเอเชีย ซึ่งได้ปรับแนวทางการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทย โดยดัชนีความมั่นคงด้านน้ำแสดงถึงภาพรวมของความมั่นคงด้านน้ำของประเทศในความพร้อมของปริมาณน้ำและคุณภาพของน้ำที่เพียงพอในมิติย่อย 5 กิจกรรม คือ (1) มิติด้านความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค (2) มิติด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (3) มิติด้านความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง (4) มิติด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม และ (5) มิติด้านการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านน้ำอยู่ในระดับที่ 3 มีค่าคะแนนในช่วง 60 – 78 คะแนน เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีด้านความมั่นคงด้านน้ำของประเทศมีคะแนนไม่น้อยกว่า 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566

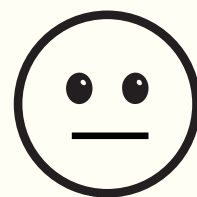

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ค่าคะแนนดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ พ.ศ. 2566 (ประเมินตามกรอบ สททช.)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลการประเมิน 60 - 78 คะแนน เมื่อพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไม่น้อยกว่า 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) และเมื่อพิจารณาในรายมิติ พบว่า ประเทศไทยมี 2 มิติที่คะแนนบรรลุค่าเป้าหมายแล้ว ได้แก่ มิติด้านความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และมิติด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่อีก 3 มิติ ยังไม่สามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ มิติด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ มิติด้านความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง และมิติด้านการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีค่าคะแนนระหว่าง 60 - 78 คะแนน เช่นเดียวกัน สะท้อนถึงสถานการณ์พัฒนาที่คงเดิม

เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

190002

พ.ศ. 2562* พ.ศ. 2563* พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

พ.ศ. 2566

พ.ศ. 2570

ค่าเป้าหมาย
ระดับความมั่นคง และ/หรือผลิต
ภาพจากการใช้น้ำตามแต่ละด้าน
เพิ่มขึ้น 3 เท่า จากค่าเฉลี่ยปี 2561

ค่าเป้าหมาย
ผลิตภาพจากการใช้น้ำ
ไม่น้อยกว่า 19 ดอลลาร์สหรัฐ
/ลูกบาศก์เมตร ภายในปี 2570

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 190002 ใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดเทียบเคียงใน พ.ศ. 2562 - 2563

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 190002 ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น
ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ผลิตภาพจากการใช้น้ำ ไม่น้อยกว่า 19 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) 190002 ได้มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จากเดิม ผลิตภาพจากการใช้น้ำตามแต่ละด้าน เพิ่มขึ้น 3 เท่าจากค่าเฉลี่ย พ.ศ. 2561 (บาท/ลูกบาศก์เมตร) เป็น ผลิตภาพจากการใช้น้ำ (ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร) โดยกำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เป็น ผลิตภาพจากการใช้น้ำ ไม่น้อยกว่า 19 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร ภายในปี 2570

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้น้ำใน 3 ภาคการผลิตหลัก ได้แก่ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ของรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน แห่งสหประชาชาติ ที่สะท้อนด้วยตัวชี้วัด 6.4.1 การเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการใช้น้ำตามช่วงเวลา โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2562) ประสิทธิภาพการใช้น้ำของประเทศไทยมีมูลค่า 7.49 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 9.8 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 76.43 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยภาคอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพการใช้น้ำสูงที่สุด อยู่ที่ 31.12 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร รองลงมาคือ ภาคบริการอยู่ที่ 27.93 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร และภาคเกษตร อยู่ที่ 0.33 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้น้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2562) มีมูลค่า 7.49 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร โดยมีค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 19 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร ภายใน พ.ศ. 2570 คิดเป็นร้อยละ 39.42 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2562) ที่มีประสิทธิภาพการใช้น้ำมูลค่า 7.49 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดที่มีประสิทธิภาพการใช้น้ำมูลค่า 7.16 ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 4.16 อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบตัวชี้วัดผลิตภาพน้ำที่เป็นปัจจุบันตามกรอบของรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติในบริบทของประเทศไทย

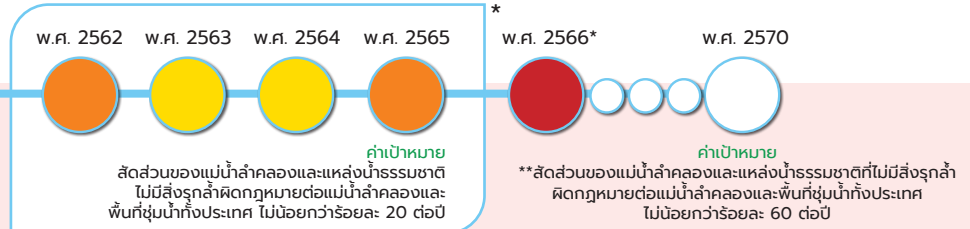

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

190003

* หมายเหตุ : เป้าหมาย 190003 พิจารณาจาก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สัดส่วนของแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ ซึ่งพิจารณาจากลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร (กทม.) และลำน้ำสายหลักของประเทศ และ (2) สัดส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟู ต่อพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศซึ่งค่าสถานการณ์ของแต่ละปีเป็นการประมวลผลสถานการณ์ของ 2 องค์ประกอบในแต่ละปีนั้น ๆ

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 190003 พิจารณาจากสัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 สะท้อนจากสัดส่วนพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ลำคลองทั้งหมด ทั้งนี้หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ซึ่งข้อมูล พ.ศ. 2564 เป็นการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดครั้งล่าสุดเพียงครั้งเดียว จึงส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าได้

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 190003 แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้ระบบนิเวศที่ดี

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลอง และพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ต่อปี

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) 190003 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิม ที่กำหนดให้สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ต่อปี ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาประเมินจาก 2 องค์ประกอบหลัก คือ (1) สัดส่วนของแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ ซึ่งพิจารณาจากลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร (กทม.) และลำน้ำสายหลักของประเทศใน 22 ลุ่มน้ำ และ (2) สัดส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) พบว่า (1) สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ เทียบเคียงจากร้อยละของลำคลองสายหลักใน กทม. ได้รับการฟื้นฟู อยู่ที่ร้อยละ 19.55 (ดำเนินการ 22 คลอง จาก 1,161 คลองทั่ว กทม.) คิดเป็นร้อยละ 69.82 ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 28 ใน พ.ศ. 2566 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ (2) สัดส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar site แหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติต่อพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ ได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) คิดเป็นร้อยละ 15.38 ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 13 ใน พ.ศ. 2566 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากสัดส่วนของแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จาก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ และ (2) สัดส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ โดยแต่ละองค์ประกอบมีสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ดังนี้ (1) สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดินกฎหมายต่อแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศซึ่งสะท้อนจากร้อยละของลำคลองสายหลักใน กทม. ได้รับการฟื้นฟู อยู่ที่ร้อยละ 19.55 คิดเป็นร้อยละ 32.58 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ไม่มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ภายใน พ.ศ. 2570 และ (2) สัดส่วนของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ อยู่ที่ร้อยละ 2 คิดเป็นร้อยละ 3.33 ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ภายใน พ.ศ. 2570 ดังนั้นเมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจากตัวชี้วัดย่อยทั้ง 2 ตัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.96 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) เป็นการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดครั้งล่าสุดเพียงครั้งเดียว จึงส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าได้

ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ของแผนแม่บทฯ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 พบว่า ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นตามที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 แสดงให้เห็นว่า ผลจากการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนใหญ่มีอัตราการปรับตัวคงเดิม ถึงแม้ว่าบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จะมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับดีแต่ยังไม่ส่งผลต่อการบรรลุของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น (Y2) โดยตรง ดังนั้น ยังมีประเด็นท้าทายสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องเร่งรัดให้เกิดการแก้ไขในประเด็นการพัฒนา ดังนี้ (1) **การเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำของประเทศ** เนื่องด้วยความผันผวนของสภาพภูมิอากาศและการแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน อันเป็นผลกระทบจากภาวะโลกร้อนที่มีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาในห่วงต่อไปอาจเผชิญกับอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำ ดังนั้น การเร่งดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในห่วงการพัฒนาต่อไป หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีระบบพยากรณ์และการคาดการณ์สถานการณ์ภัยที่ครอบคลุมทุกภัยสำคัญ ให้สามารถเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ทั้งในเขตเมือง เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงสามารถเข้าถึงและสื่อสารกับประชาชนทุกกลุ่มได้ อีกทั้งควรเร่งการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำทั้งในเขตเมืองและพื้นที่รอบนอก รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหน้าท่วมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (2) **การผลักดันการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ด้านเศรษฐกิจให้สามารถยกระดับการเพิ่มผลผลิตการผลิตให้อยู่ในระดับสูง** ซึ่งผลการประเมินผลผลิตภาพการใช้น้ำของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ประเด็นนี้จึงเป็นอีกความท้าทายที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำและการกระจายน้ำในเขตชลประทาน ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในภาคการเกษตร ที่มีผลผลิตภาพการใช้น้ำน้อยแต่มีปริมาณการใช้น้ำสูง และยกระดับการบริหารจัดการน้ำตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ลดการใช้น้ำ เพิ่มการใช้น้ำหมุนเวียนซ้ำ (3) **การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาด้านการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ** โดยประเด็นเรื่องการจัดทำโครงการภายใต้งบประมาณบูรณาการที่ยังไม่ได้เกิดจากการบูรณาการร่วมกันอย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นความท้าทายสำคัญมาตลอดห่วงการพัฒนาที่ผ่านมา และอาจท้าทายต่อไปหากยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยควรเร่งรัดให้ดำเนินโครงการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงานที่มีกระบวนการวางแผนและระดมความคิดเห็นอย่างเป็นระบบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนในทุกมิติ รวมถึงผลักดันเครื่องมือกลไกเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เร่งรัดการตรากฎกระทรวงด้านน้ำให้แล้วเสร็จทุกฉบับ เพื่อให้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 บังคับใช้ได้อย่างสมบูรณ์ เร่งรัดจัดทำผังน้ำ และแผนบริหารจัดการระดับลุ่มน้ำ รวมไปถึงการพัฒนาให้มีฐานข้อมูลด้านน้ำที่ครอบคลุมในทุกมิติ อันนำไปสู่การบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนภารกิจด้านน้ำไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

สถานการณ์บรรลุป้าหมายประจำ พ.ศ. 2566

แผนแม่บทฯ ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ประกอบด้วย 6 เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย (Y1) ซึ่งมีสถานการณ์บรรลุป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

การแสดงผลสถานการณ์บรรลุป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2)

Y2

เป้าหมายระดับ
ประเด็นแผนแม่บทฯ

190001

190002

190003

Y1

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย

190101

190102

190103

190201

190202

190301

190101

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

- ค่าเป้าหมาย
- 1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค อยู่ในระดับ 3.25
 - 2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ 2.5

พ.ศ. 2566*

พ.ศ. 2570

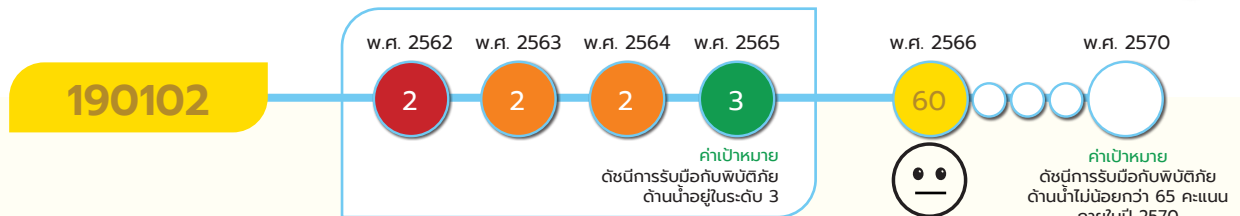
- ค่าเป้าหมาย
- 1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน
 - 2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 190101 มีทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และ 2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งค่าสถานการณ์ของแต่ละปีเป็นการประมวลผลสถานการณ์ของ 2 ตัวชี้วัดในแต่ละปีนั้น ๆ จึงไม่มีค่าสถานการณ์ปรากฏ รวมทั้งไม่มีการระบุค่าเป้าหมายตัวเลขรวมของค่าเป้าหมาย 190101 ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์บรรลุป้าหมาย

ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคและบริโภคมั่นคงไม่น้อยกว่า 75 คะแนน และ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมมีคะแนนไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

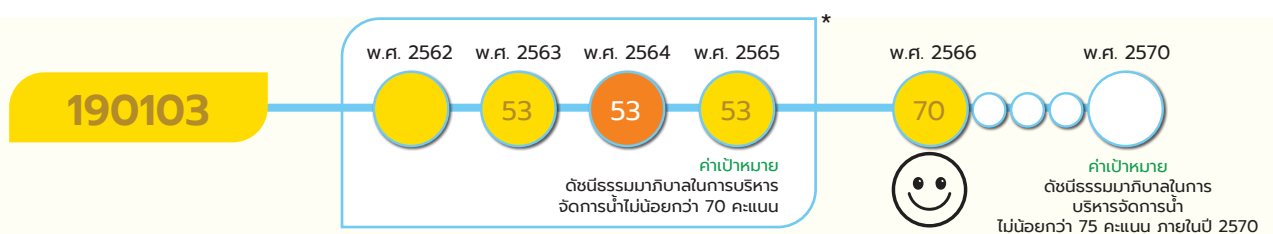
สถานการณ์การบรรลุป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ประเมินโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) พิจารณาจาก 2 ดัชนี ได้แก่ (1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค โดยพ.ศ. 2570 กำหนดค่าเป้าหมายที่ 75 คะแนน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าคะแนนในช่วง 78 -96 คะแนน พิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 104 ของค่าเป้าหมาย และ (2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม กำหนดค่าเป้าหมายที่ 65 คะแนน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าคะแนนในช่วง 78 -96 คะแนน พิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 120 ของค่าเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจากตัวชี้วัดย่อยทั้ง 2 ตัว พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 112 ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีคะแนนเท่ากันทั้งสองตัวชี้วัดในทั้งสองปี ที่ช่วง 78 -96 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลการประเมินอยู่ในช่วง 60 - 78 คะแนน (ระดับ 3) เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 65 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 92.31 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** โดยมีการดำเนินงานสำคัญที่มีความคืบหน้า อาทิ การบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารและเพิ่มศักยภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำของประเทศ รวมถึงการพัฒนาแพลตฟอร์มเชิงพื้นที่เพื่อคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีคะแนนของดัชนีเท่ากันทั้งสองปีในช่วง 60 - 78 คะแนน สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์พัฒนาที่คงเดิม**

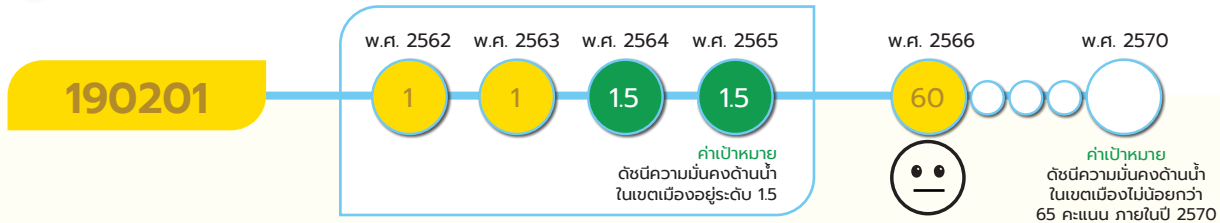
*หมายเหตุ : เป้าหมาย 190103 ใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดเทียบเคียงใน พ.ศ. 2562 โดยใช้ดัชนีประเทศที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐสูงในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งนี้สถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2564 อยู่ในระดับเสี่ยงเนื่องจากไม่มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมที่จะส่งผลให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ ขณะกัน พ.ศ. 2565 มีการประกาศใช้กฎหมายระดับรองภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แล้วเสร็จจำนวน 25 ฉบับ ส่งผลให้ พ.ศ. 2565 มีสถานะใกล้เคียงบรรลุเป้าหมาย

ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลการประเมินอยู่ที่ 70 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แล้วเสร็จ 25 ฉบับ การจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น 3,500 รายทั่วประเทศ รวมถึงการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2566 - 2580) และการพัฒนากลไกความร่วมมือกับต่างประเทศผ่านการจัดทำความร่วมมือและลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีคะแนน 53 คะแนน สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์พัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 32.08**

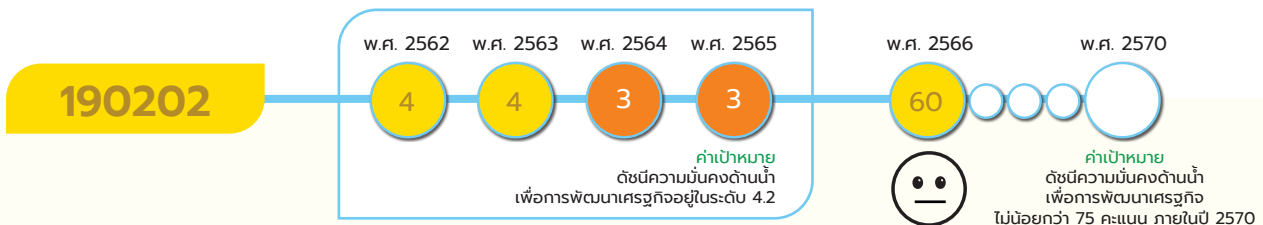

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 เป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (พ.ศ. 2566) มีผลการประเมินอยู่ในช่วง 60 - 78 คะแนน (ระดับ 3) เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 65 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 92.31 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ สร้างระบบประปาที่เพียงพอรองรับการเจริญเติบโตของครัวเรือนและพื้นที่เศรษฐกิจ เพิ่มเขตจ่ายน้ำสำหรับเมืองหลัก พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และดำเนินการป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีคะแนนของดัชนีเท่ากันทั้งสองปีในช่วง 60 - 78 คะแนน สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์พัฒนาที่คงเดิม**

ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

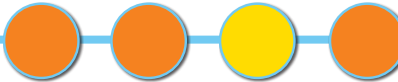
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อเศรษฐกิจ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลการประเมินอยู่ในช่วง 60 - 78 คะแนน (ระดับ 3) เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 75 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำต้นทุน และระบบกระจายน้ำในพื้นที่ดำเนินโครงการขนาดใหญ่และกลางจำนวน 18,000 ไร่ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กจำนวน 2,365 ไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝน 49.75 ล้านลูกบาศก์เมตร อีกทั้งพัฒนาแหล่งเก็บน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีช่วงคะแนนของดัชนีเท่ากันที่ 60 - 78 คะแนน สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์พัฒนาที่คงเดิม**

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190301

ว.ศ. 2562 ว.ศ. 2563 ว.ศ. 2564 ว.ศ. 2565 * ว.ศ. 2566* ว.ศ. 2570

ค่าเป้าหมาย

- (1) สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู ร้อยละ: 50 ของพื้นที่เป้าหมาย
- (2) สัดส่วนลำน้ำสายหลักใน 25 ลุ่มน้ำได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 20
- (3) พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site ความสำเร็จร้อยละ 90 และ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ความสำเร็จร้อยละ 90
- (4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่) รับมือน้ำล้นคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมาย

ค่าเป้าหมาย

- (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี
- (2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
- (3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและ แหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่
 - ลำน้ำสาขาใน 20 ลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
 - แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- (4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่รับมือน้ำ ล้นคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดี คุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี

* หมายถึง : เป้าหมาย 190301 มีทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ซึ่งค่าสีของสถานการณ์ของแต่ละปีเป็นการประมวลผลสถานการณ์ของ 4 ตัวชี้วัดในแต่ละปีนั้น ๆ จึงไม่มีค่าสถานการณ์ปรากฏ รวมทั้งไม่มีภาระผูกพันเป้าหมายตัวเลขของเป้า 190301 ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

** หมายถึง : เป้าหมาย 190301 สะท้อนจากสัดส่วนพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ลำคลองทั้งหมด ทั้งนี้หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ซึ่งข้อมูล พ.ศ. 2564 เป็นการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดครั้งสุดท้ายเพียงครั้งเดียว จึงส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์ของปีก่อนหน้าได้

แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ

- 1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี
- 2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่ เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
- 3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย
 - (1) ลำน้ำสาขาใน 20 ลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
 - (2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี
 - (2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
 - (3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย
 - (1) ลำน้ำสาขาใน 20 ลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
 - (2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
 - (4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี
- โดยสถานการณ์ พ.ศ.2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) มีการรายงานเพียงตัวชี้วัด (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี โดยพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู 227 ลำคลอง จาก

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

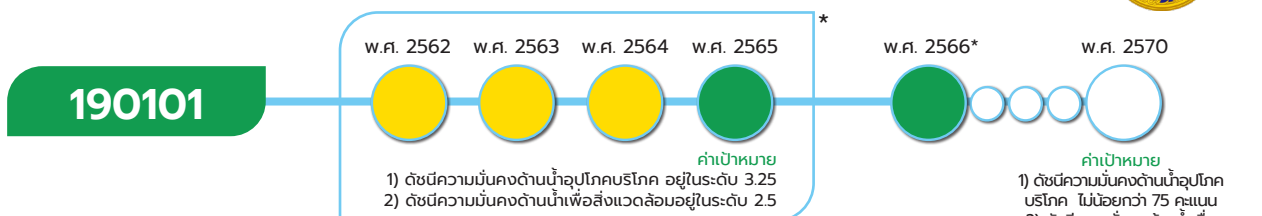
1,161 ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 19.55 ของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดให้พื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของค่าเป้าหมาย ขณะที่ตัวชี้วัด (2) (3) และ (4) อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด

ดังนั้น เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายโดยใช้เพียงตัวชี้วัดที่ (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) พื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู 227 ลำคลอง จาก 1,161 ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 19.55 ของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของค่าเป้าหมาย เป็นผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ซึ่งข้อมูล พ.ศ. 2564 เป็นการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดครั้งล่าสุดเพียงครั้งเดียว จึงส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าได้

190101

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 190101 มีทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และ 2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งค่าสถานการณ์ของแต่ละปีเป็นการประมวลผลสถานการณ์ของ 2 ตัวชี้วัดในแต่ละปีนั้น ๆ จึงไม่มีค่าสถานการณ์ปรากฏ รวมทั้งไม่มีการระบุค่าเป้าหมายตัวเลขรวมของค่าเป้าหมาย 190101 ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- 1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ไม่ต่ำกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570
- 2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190101

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดหาทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการใช้ และการอนุรักษ์ มีแนวทางการดำเนินการเพื่อชุมชน สิ่งแวดล้อม การจัดการในภาวะวิกฤติ และการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล ผ่านการดำเนินการในกรอบลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ พัฒนาคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน มีและพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนโดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง ตลอดจนพัฒนาข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการใช้ประโยชน์ และบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190101 ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำ อุปโภคบริโภค และ ดัชนีความ มั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมาย จากเดิม ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคและบริโภคอยู่ในระดับ 3.25 และ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ 3 เป็น คะแนน โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำ อุปโภคและบริโภคมีคะแนนไม่น้อยกว่า 75 คะแนน และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมมีคะแนนไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 การบริหารจัดการ น้ำทั้งระบบ 190101 ระดับความมั่นคงด้านน้ำ อุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น	ไม่มี	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำ ในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190101 ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แต่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้ มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำ ในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ เพื่อให้การบรรลุผล จากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค พิจารณาจาก 2 ดัชนี ได้แก่ (1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และ (2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเมินโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ตามกรอบการประเมินของธนาคารพัฒนาเอเชีย และได้ปรับแนวทางการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทย โดยมีสถานการณ์การพัฒนาตามแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้ (1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคซึ่งสะท้อนสถานการณ์การพัฒนาในการเข้าถึงน้ำประปา การเข้าถึงสุขาภิบาลและสุขอนามัยที่ดี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าคะแนนในช่วง 78 -96 คะแนน เมื่อพิจารณาค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่ 71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 109.86 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 และ (2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสะท้อนสถานการณ์ของสุขภาพแม่น้ำ และการเปลี่ยนแปลงการไหลของแม่น้ำที่มีผลต่อระบบนิเวศ สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าคะแนนอยู่ที่ 78 -96 คะแนน เมื่อพิจารณาค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่ 53 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 147.17 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 2 ดัชนี ได้แก่ (1) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และ (2) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยมีสถานการณ์การพัฒนาตามแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

(1) **ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค** กำหนดค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ใน พ.ศ. 2570 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคมีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 78 -96 คะแนน เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 104 ของค่าเป้าหมาย

(2) **ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม** กำหนดค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ใน พ.ศ. 2570 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคมีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 78 -96 คะแนน เมื่อพิจารณาจากค่าเริ่มต้นที่ 78 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 120 ของค่าเป้าหมาย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็น การเฉลี่ยจากตัวชี้วัดย่อยทั้ง 2 ตัว พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 112 ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีคะแนนเท่ากันทั้งสองตัวชี้วัดในทั้งสองปีในช่วง 78 -96 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190101

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งน้ำที่สะอาดและมีสุขอนามัยจากการใช้น้ำควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ โดยมีการขับเคลื่อน ดังนี้ (1) ด้านความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค มีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คือ โครงการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานและราคาเหมาะสม สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใน พ.ศ. 2570 รวมถึงดำเนินการพัฒนาขยายเขตและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน ด้วยการจัดหาแหล่งน้ำและก่อสร้างระบบประปาให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ปรับปรุงระบบประปาเดิมที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานต่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร พัฒนาระบบประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ โดยการขยายเขตระบบประปา เพิ่มเขตจ่ายน้ำสำหรับเมืองหลัก พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ตลอดจนจัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ที่ขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน และลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม และ (2) ด้านความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ดำเนินการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อมจากภาคประชาชน ภาคบริการและที่อยู่อาศัย และการนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ในภาคอุตสาหกรรม ดำเนินงานเพื่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศผ่านการจัดทำแผนการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำหลัก นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำข้อกำหนดในการออกแบบทั้งเชิงภูมิสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ พร้อมทั้งสำรวจรังวัด พิสูจน์ และสอบแนว เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหการรุกรานแนวเขต ทั้งนี้ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มีความสอดคล้องและส่งเสริมปัจจัยความสำเร็จของห่วงโซ่คุณค่าในด้านการเข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำประปา การเพิ่มคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และส่งเสริมการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรน้ำของประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อรักษาระดับของการบรรลุค่าเป้าหมายให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน แต่ยังมีประเด็นท้าทายในเรื่องการยกระดับการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งน้ำที่สะอาด ลดการปนเปื้อนของสารพิษ และการมีสุขอนามัยจากการใช้น้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคให้มีราคาที่เหมาะสม และมีความปลอดภัย รวมทั้งการพัฒนาระบบน้ำประปาเพื่อการรองรับการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยควรส่งเสริมให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในภาคครัวเรือน และสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณการปล่อย

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190101

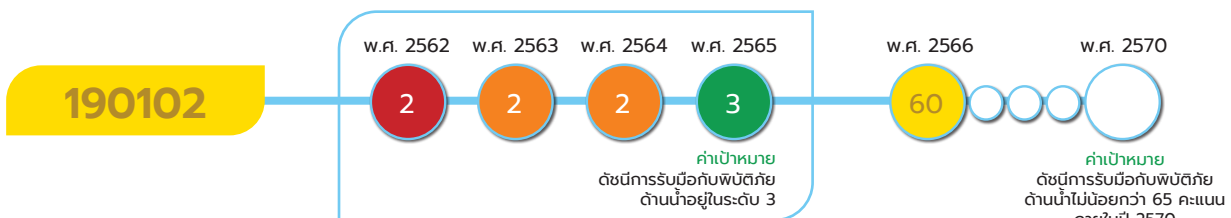
น้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดสู่ธรรมชาติ นอกจากนั้น ควรส่งเสริมให้มีการยกระดับบทบาทของท้องถิ่น ในการบริหารจัดการด้านน้ำให้เทียบเท่ากับชุมชน ในเขตเมืองและปรับปรุงการจัดการปริมาณ มลพิษและลดการดำเนินการทางการเกษตร ที่ไม่มีประสิทธิภาพจนนำไปสู่การเสื่อมคุณภาพ ของน้ำในระบบผิวดินและน้ำใต้ดิน เพื่อการเข้าถึง น้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอได้มาตรฐาน และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำได้ อย่างยั่งยืนต่อไป

190102

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดหาทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการใช้ และการอนุรักษ์ มีแนวทางการดำเนินการเพื่อชุมชน สิ่งแวดล้อม การจัดการในภาวะวิกฤติ และการบริหารจัดการอย่างมี ธรรมาภิบาลผ่านการดำเนินการในกรอบลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการพยากรณ์ การคาดการณ์สถานการณ์ภัยพิบัติ และการกำหนดพื้นที่เสี่ยงที่แม่นยำ การมีระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพและทำงานอย่างทันทั่วทั้งที่ การประเมินความเสียหายและความต้องการ

190102

ลูกเงินที่มีประสิทธิภาพ การมีเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่ทันสมัย มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่สามารถรองรับน้ำท่วมและกักเก็บน้ำไว้ในหน้าแล้ง ตลอดจนการมีกฎหมาย นโยบาย และมาตรการที่ไม่เป็นอุปสรรคและการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพในการรับมือและบรรเทาภัย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190102 ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีการรับมือภัยพิบัติภัยด้านน้ำ แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมาย จากเดิม อยู่ในระดับ 3 เป็น คะแนน โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็นดัชนีการรับมือภัยพิบัติภัยด้านน้ำ ไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ 190102 ระดับการรับมือกับภัยพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น	หมวดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมาย 1. ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง 2. ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง 3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

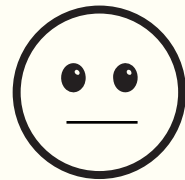
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190102 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมายที่ 11** ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **เป้าหมายที่ 1** ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง **เป้าหมายที่ 2** ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง และ**เป้าหมายที่ 3** สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำของประเทศไทย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) อยู่ในระดับ 3 มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 60 – 78 คะแนน เมื่อพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 61 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 98.36 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ดัชนีการรับมือภัยพิบัติของประเทศไทยประเมินโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ตามกรอบการประเมินของธนาคารพัฒนาเอเชีย และได้มีปรับแนวทางการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทย โดยพิจารณาจากมิติด้านความเปราะบางด้านสังคม ความเปราะบางด้านเศรษฐกิจ และศักยภาพในการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนดัชนีการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำของประเทศไทย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าอยู่ในระดับ 3 มีคะแนนอยู่ในช่วง 60 – 78 คะแนน เมื่อพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ที่ 65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.31 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีช่วงคะแนนของดัชนีเท่ากันที่ 60 – 78 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึง**สถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ **การบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ โดยการปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ การปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขิน รวมถึงการจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชลอน้ำโดยการพัฒนากำลังพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง มีการ**พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารและเพิ่มศักยภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำของประเทศไทย** เผยแพร่ในรูปแบบข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อเป็นระบบกลาง ให้ทุกหน่วยงาน สามารถใช้สนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันทั่วถึง ทั้งนี้หน่วยงานมีการดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มเชิงพื้นที่เพื่อคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติในประเทศไทย และโครงการพัฒนาระบบติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานะด้านน้ำของประเทศไทยด้วยข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรโลก เพื่อแก้ปัญหาลูกทกภัยและภัยแล้งอย่างยั่งยืน โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายสถานีอุทกวิทยาเพื่อรองรับการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ โดยกรมทรัพยากรน้ำ **การพัฒนาความมั่นคงน้ำในระดับชุมชน** เช่น โครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สู่ความมั่นคงน้ำระดับชุมชน โดย สสน. เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการของหน่วยงานมีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในหมุดหมายที่ 11 ในการช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายความเสียหาย

190102

และผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง และสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในด้านการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภัยพิบัติที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการผันผวนของสภาพภูมิอากาศ การแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน การเกิดฝนตกหนักหรือน้อยผิดปกติในพื้นที่ ส่งผลให้ภัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน เช่น พายุโซนร้อน พายุไซโคลน น้ำท่วม และภัยแล้ง มีความถี่และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ยากต่อการเตรียมความพร้อมรับมือ ทั้งประเด็นเรื่องระบบพยากรณ์และการคาดการณ์สถานการณ์ภัย ขาดการแจ้งเตือนภัยอย่างเป็นระบบและครอบคลุม

ภัยสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ และสามารถเข้าถึงและสื่อสารกับประชาชนทุกกลุ่มได้รับทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการลดผลกระทบ และลดความเสียหายจากภัยพิบัติได้ นอกจากนั้นแล้ว การที่แผนงาน/โครงการด้านการจัดการภัยพิบัติต่างๆ กระจายอยู่ในหลายแผนงาน ทำให้การจัดสรรงบประมาณ ภัยพิบัติด้านน้ำที่ผ่านมาขาดการบูรณาการร่วมกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมไปถึงการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่นที่ยังขาดความพร้อมในการป้องกันตนเองเพื่อรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติด้านน้ำ

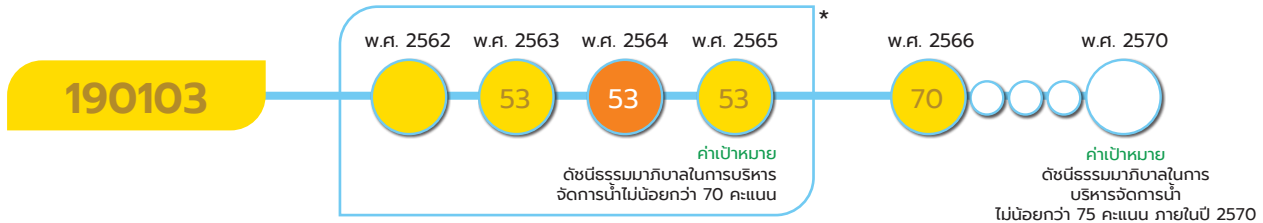
ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในด้านการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ควรเร่งการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบพยากรณ์และคาดการณ์สถานการณ์ภัย ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการเร่งพัฒนาแนวทางการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้ในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างเท่าทันสถานการณ์การบรรเทาและฟื้นฟู ควรเร่งพัฒนาระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ สามารถติดตามคาดการณ์ และพยากรณ์โอกาสการเกิดและระดับของผลกระทบของภัยธรรมชาติได้อย่างแม่นยำ สามารถให้รายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงสำหรับแต่ละพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ และมีการสื่อสารให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้สามารถเตรียมการรับมือก่อนเกิดเหตุได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา ควรเร่งแก้ไขให้มีการบูรณาการงบประมาณด้านการจัดการภัยพิบัติด้านน้ำของทุกหน่วยงาน รวมถึงการกำหนดขอบเขตภารกิจหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและทำให้การจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นและมีความพร้อมในการเผชิญเหตุ โดยกำหนดให้มีการฝึกซ้อมหรือเตรียมพร้อมเมื่อเกิดภัย มีการจัดเตรียมเครื่องมือ รวมถึงการซักซ้อมเพื่อเผชิญเหตุเป็นประจำทุกปี

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ
เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 190103 ใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดเทียบเคียงใน พ.ศ. 2562 โดยใช้ดัชนีประเทศที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐสูงในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งนี้สถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2564 อยู่ในระดับเสี่ยงเนื่องจากไม่มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมที่จะส่งผลให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ ขณะที่ใน พ.ศ. 2565 มีการประกาศใช้กฎหมายระดับรองภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แล้วเสร็จจำนวน 25 ฉบับ ส่งผลให้ พ.ศ. 2565 มีสถานะใกล้บรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดหาทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการใช้ และการอนุรักษ์ มีแนวทางการดำเนินการเพื่อชุมชน สิ่งแวดล้อม การจัดการในภาวะวิกฤติ และการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาลผ่านการดำเนินการในกรอบลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การมีแผนบริหารจัดการน้ำที่เป็นธรรม การพัฒนาระบบการจัดการน้ำแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในทุกระดับ และการมีกฎหมาย นโยบาย และมาตรการที่ไม่เป็นอุปสรรค ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย และมาตรการเหล่านั้นอย่างเป็นธรรม

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190103 ยังคงใช้ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่พิจารณาจากดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ โดยกำหนดค่าเป้าหมายธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

190103

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 190103 ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น	หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190103 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 11** ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต **เป้าหมายที่ 3** สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำประเมินโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ซึ่งประเมินตามกรอบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา สามารถเทียบเคียงได้กับตัวชี้วัด SDG 6.5.1 ระดับของการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการที่มีการประเมินใน 4 องค์ประกอบ คือ สภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวย กลไกเชิงสถาบันและการมีส่วนร่วม เครื่องมือในการบริหารจัดการ และการเงิน โดย พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ 70 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำไม่น้อยกว่า 57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 122.81 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีธรรมภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ โดย สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลการประเมินอยู่ที่ 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดให้มีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่คะแนน 53 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์พัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 32.08 อย่างไรก็ตาม หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ทั้ง 3 ระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังจำเป็นต้องร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำโครงการให้เป็นไปอย่างพุ่งเป้าต่อไป

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในห้วงที่ผ่านมาให้สามารถบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของห่วงโซ่คุณค่าของการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ได้แก่ การมีองค์กรด้านน้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น 3,500 รายทั่วประเทศ การมีแผนบริหารจัดการน้ำที่เป็นธรรม ซึ่ง สททช. ได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 11 กระทรวง 53 หน่วยงาน จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566 – 2580) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และแก้ปัญหาด้านน้ำในเชิงพื้นที่ การพัฒนากลไกความร่วมมือกับต่างประเทศ ผ่านการจัดทำความร่วมมือ/ลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคี ประกอบด้วย สภาน้ำแห่งเอเชียและความตกลงว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการยกระดับธรรมภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ โดยการออกกฎหมายลำดับรองแล้วเสร็จ 25 ฉบับ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ โดยมีชุมชนระดับหมู่บ้านกว่า 24 แห่ง/จังหวัด ที่สามารถใช้ข้อมูล เทคโนโลยี และสารสนเทศ ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเอง และสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่นได้

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190103

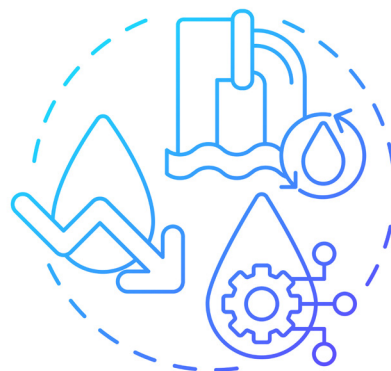
ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

ประเด็นท้าทายที่อาจกระทบต่อการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้ดำเนินไปได้ อย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพ คือ การจัดทำโครงการภายใต้งบประมาณบูรณาการที่ยังไม่ได้เกิดจากการบูรณาการร่วมกันอย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยโครงการของแต่ละหน่วยงานได้จัดเตรียมตามแผนของแต่ละหน่วยงาน

ทำให้ยังไม่ปรากฏโครงการหรือชุดโครงการที่เกิดจากการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เริ่มตั้งแต่การร่วมกันกำหนดปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง รวมถึงการมีกฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่รองรับการดำเนินงานให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานเพื่อยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำในระยะต่อไป **ควรให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการตรากฎกระทรวง 8 ฉบับ ให้แล้วเสร็จ เพื่อให้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ใช้บังคับได้อย่างสมบูรณ์** อันนำไปสู่การบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนภารกิจด้านน้ำไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมในทุกมิติ มีความสมดุลและยั่งยืน **เร่งรัดการจัดทำผังน้ำ 22 ลุ่มน้ำที่เหลืออยู่ และแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำทั้ง 22 ลุ่มน้ำให้แล้วเสร็จ** เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมของประเทศ ให้สามารถวางแผนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามเส้นทางการไหลของน้ำได้อย่างสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสภาพภูมิสังคมในแต่ละลุ่มน้ำ รวมถึงควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำกับโครงการที่บูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ที่มีกระบวนการวางแผนและระดมความคิดเห็นร่วมกันอย่างเป็นระบบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานในระดับลุ่มน้ำและระดับชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อยกระดับการจัดการน้ำในพื้นที่และลุ่มน้ำ

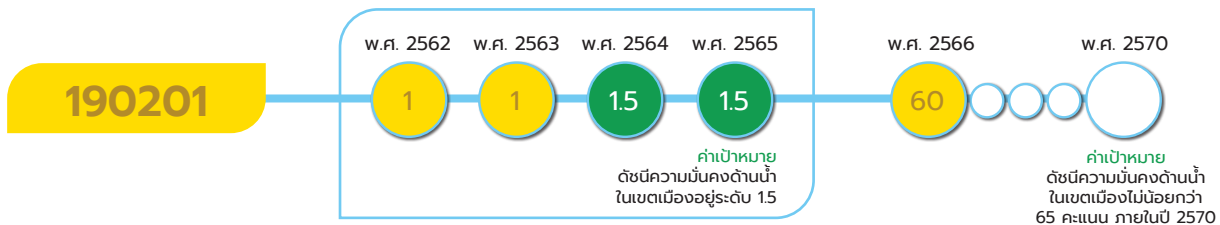

WATER
MANAGEMENT

แผนแม่บทย่อย

การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ผ่านการจัดการน้ำในเขตเมือง ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีแนวทางการใช้น้ำอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ และคำนึงถึงศักยภาพของน้ำในการรองรับความต้องการใช้น้ำของพื้นที่เมือง โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การบำรุงรักษาและลดการสูญเสียน้ำประปาในท่อ การเฝ้าระวังและการตรวจคุณภาพของน้ำประปาและแหล่งน้ำอื่น ๆ ในเขตพื้นที่เมือง การพัฒนาระบบน้ำประปาและการเข้าถึงน้ำประปาในเขตเมือง การมีหรือพัฒนาแหล่งน้ำดิบสำรองตลอดจนการใช้แหล่งน้ำข้ามลุ่มน้ำ รวมถึงการมีและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190201 ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเมือง แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมาย จากเดิม อยู่ในระดับ 1.5 เป็น คะแนน โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองมีคะแนนไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ภายในปี 2570

190201

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 190201 ระดับความมั่นคงด้านน้ำ ในเขตเมืองเพิ่มขึ้น	หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190201 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 11** ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **เป้าหมายที่ 3** สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

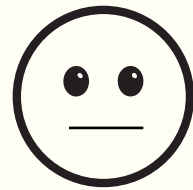
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลคะแนนอยู่ในระดับ 3 (ค่าคะแนน 60 – 78 คะแนน) เมื่อพิจารณาสถานการณ์บรรลุเป้าหมายโดยคิดจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองไม่น้อยกว่า 61 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 98.36 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองประเมินโดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ตามกรอบแนวทางการประเมินของธนาคารพัฒนาเอเซีย และปรับแนวทางการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทย ซึ่งองค์ประกอบของดัชนีครอบคลุมประเด็น การเข้าถึงน้ำประปาที่ปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสุขอนามัยได้รับการปรับปรุง ความมั่นคงด้านน้ำทางเศรษฐกิจ การกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติประกอบกับรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชียของธนาคารพัฒนาเอเชีย พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นการรายงานครั้งล่าสุดนั้นประเทศไทยมีระดับของความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง อยู่ในระดับ 2 จาก 5 และมีคะแนน 9.1 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรจำนวนน้อยในเขตเมืองสามารถเข้าถึงระบบประปาในราคาที่จ่ายได้ มีผลกระทบทางเศรษฐกิจจากน้ำท่วมและพายุในระดับสูง รวมทั้งมีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งผลักดันการบริหารจัดการน้ำให้รองรับกับการขยายตัวของเมือง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าอยู่ในระดับ 3 มีคะแนนอยู่ในช่วง 60 - 78 คะแนน เมื่อพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ที่ 65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.31 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีช่วงคะแนนของดัชนีเท่ากันที่ 60 - 78 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์พัฒนาที่คงเดิม

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อยกระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองให้เพิ่มมากขึ้น เช่น **สร้างระบบประปาที่เพียงพอรองรับการเจริญเติบโตของครัวเรือนและพื้นที่เศรษฐกิจตามปัจจัยความสำเร็จของห่วงโซ่คุณค่า** การเข้าถึงน้ำประปาในเขตเมือง โดยมีการ **พัฒนาระบบประปาเมือง** โดยการขยายเขตระบบประปา เพิ่มเขตจ่ายน้ำสำหรับเมืองหลัก พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ **ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน** การเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย **เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ** โดยการปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ ลำน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ดำเนินการป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง โดยการจัดระบบป้องกันชุมชนเมืองและจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ โดยการพัฒนาแก้มลิงพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายแผนพัฒนาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ภายใต้หมุดหมายที่ 11 ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง รวมถึงขับเคลื่อนการดำเนินการตามปัจจัยความสำเร็จของห่วงโซ่คุณค่าด้านการเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน และการนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและที่อยู่อาศัย

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการบรรลุค่าเป้าหมายความมั่นคงด้านน้ำ ในเขตเมืองที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 นั้น มีประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ คือ การพัฒนาขีดความสามารถของเมืองในด้านการระบายน้ำ เพื่อลดความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมและพายุ ซึ่งในอนาคตอาจเกิดเหตุการณ์ฝนตกรุนแรง และน้ำท่วมหนักมีความถี่มากยิ่งขึ้น สาเหตุจากสภาพภูมิอากาศสุดขั้ว ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หากเมืองมีความสามารถในการรับมือเหตุการณ์ดังกล่าว

ได้ไม่เพียงพอ อาจส่งผลกระทบในวงกว้างต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่นั้นได้ โดยใน พ.ศ. 2566 ยังคงมีหลายจังหวัดในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและพายุ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการดำเนินงานเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

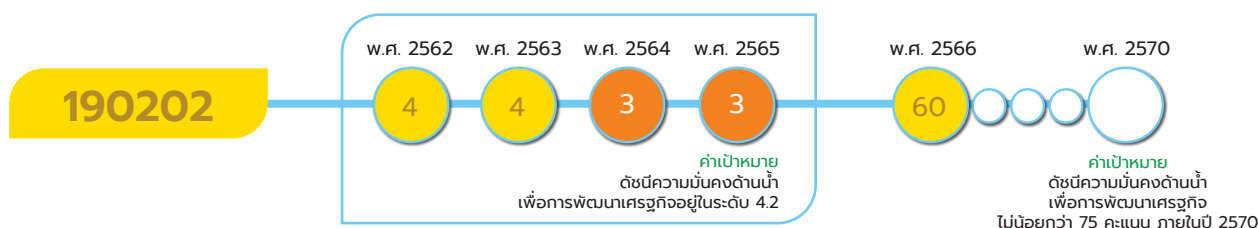
การขยายตัวของสังคมเมืองในปัจจุบัน มีการสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบางพื้นที่มีการก่อสร้างขวางทางระบายน้ำในฤดูน้ำหลากทำให้เกิดน้ำท่วมขังได้ รวมทั้งการขยายตัวของเมืองส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือในการวางแผนและเตรียมความพร้อมในด้านการจัดการสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง โดยมีการวางแผนเรื่องน้ำอุปโภค บริโภค ที่คำนึงถึงเรื่องน้ำต้นทุน ความต้องการใช้น้ำ ทั้งปัจจุบันและอนาคต ส่งเสริมการผลิตน้ำประปาให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ มีราคาที่ประชาชนสามารถจ่ายได้ และพัฒนาระบบกระจายน้ำควบคู่กัน เพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการน้ำฝน ปรับปรุงระบบการระบายน้ำในเมืองเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในเขตเมือง ชุมชนแออัด และพื้นที่รอบนอก ควรเร่งพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพแม่นยำมีการสื่อสารให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ รวมถึงผลักดันให้เกิดกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำผังเมืองให้รองรับสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในอนาคต ทั้งระบบประปา ระบบไฟฟ้า การเก็บค่าใช้จ่ายในการรื้อโครงการจราจรเพื่อก่อสร้าง ปรับปรุงระบบประปา เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย

การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ผ่านการจัดการน้ำในเขตเมือง ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีแนวทางการใช้น้ำอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ และคำนึงถึงศักยภาพของน้ำในการรองรับความต้องการใช้น้ำของพื้นที่เมือง โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ความเพียงพอและศักยภาพของแหล่งน้ำชุมชนตลอดจนระบบชลประทานและการกระจายน้ำ ประสิทธิภาพของระบบเชื่อมโยงข้ามลุ่มน้ำ และการจัดการความต้องการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190202 ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมาย จากเดิม อยู่ในระดับ 4.2 เป็น คะแนน โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570

190202

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 190202 ระดับความมั่นคงด้านน้ำ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น	หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน
	หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 1. ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง	

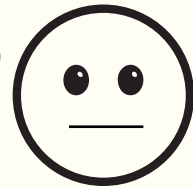
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190202 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 1** ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง **เป้าหมายที่ 1** การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และ**หมวดหมู่ที่ 11** ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **เป้าหมายที่ 1** ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีผลคะแนนอยู่ในระดับ 3 (ค่าคะแนน 60 – 78 คะแนน) เมื่อพิจารณาสถานการณ์บรรลุเป้าหมายโดยคิดจากค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 63 คะแนน โดยใช้ค่าเริ่มต้นของดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ 60 คะแนน ส่งผลให้สถานการณ์การพัฒนาของ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 95.24 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเมินโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ตามกรอบแนวทางการประเมินของธนาคารพัฒนาเอเชีย และปรับแนวทางการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทย โดยพิจารณาจากมิติด้านประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่ครอบคลุมภาคพลังงาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าอยู่ในระดับ 3 มีคะแนนอยู่ในช่วง 60 - 78 คะแนน เมื่อพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ที่ 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีช่วงคะแนนของดัชนีเท่ากันที่ 60 – 78 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของห่วงโซ่คุณค่าของการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบในห่วงโซ่ที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำในพื้นที่ดำเนินโครงการขนาดใหญ่และกลางมากถึง 18,000 ไร่ ส่วนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กดำเนินการได้ประมาณ 2,365 ไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรเพื่อรองรับน้ำฝน ซึ่งสามารถจัดหาปริมาณน้ำได้ 49.75 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ได้รับประโยชน์กว่า 75,800 ไร่ อีกทั้งการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ ทำให้สามารถเพิ่มพื้นที่ที่มีระบบส่งน้ำได้กว่า 118,543 ไร่ และดำเนินการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตรโดยปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อบรรเทา/แก้ไขปัญหาภัยแล้งและเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้อ่างเก็บน้ำ/เขื่อน ซึ่งมีระดับความสำเร็จในการปฏิบัติการฝนหลวงคิดเป็นร้อยละ 86 นอกจากนี้ สทนช. ได้ดำเนินการประเมินผลผลิตภาพการใช้น้ำในการผลิตเชิงเศรษฐกิจทั้ง 3 มิติ เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ประกอบการวางแผนเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ โดยผลการประเมินผลผลิตภาพการใช้น้ำที่มีค่ามากที่สุดคือ ภาคอุตสาหกรรมมีผลผลิตภาพการใช้น้ำ 988 บาท/ลูกบาศก์เมตร รองลงมา คือ ภาคบริการซึ่งได้ประเมินให้ครอบคลุมภาคพลังงานแล้ว มีผลผลิตภาพการใช้น้ำ 887 บาท/ลูกบาศก์เมตร และภาคเกษตรมีผลผลิตภาพการใช้น้ำ 10.5 บาท/ลูกบาศก์เมตร

190202

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากรายงานของ สททช. ถึงการประเมินผลผลิตภาพการใช้น้ำของไทย สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ด้านเศรษฐกิจยังไม่สามารถยกระดับการเพิ่มผลผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิตให้อยู่ในระดับสูง จึงเป็นประเด็นท้าทายที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ โดยในส่วนของภาคเกษตรมีผลผลิตภาพการใช้น้ำน้อย แต่มีปริมาณการใช้น้ำสูงกว่ามาก จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าการแบ่งจ่ายน้ำและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย รวมถึงมีแผนส่งเสริม

การปลูกพืชมูลค่าสูงแต่ใช้น้ำน้อย ซึ่งจะผลักดันให้มูลค่าผลผลิตภาคเกษตรสูงขึ้นและลดการใช้น้ำลง ส่วนภาคอุตสาหกรรมควรส่งเสริมให้มีการบำบัดน้ำเสียและนำกลับมาใช้ใหม่ช่วยลดต้นทุนที่ต้องจัดหาเพิ่มเติม ตลอดจนประยุกต์ใช้ระบบบริหารจัดการน้ำอัจฉริยะเพื่อช่วยให้เกิดการลดการใช้น้ำและใช้น้ำซ้ำในภาคอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้ผลผลิตภาพน้ำสาขาอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น และภาคบริการที่ควรส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

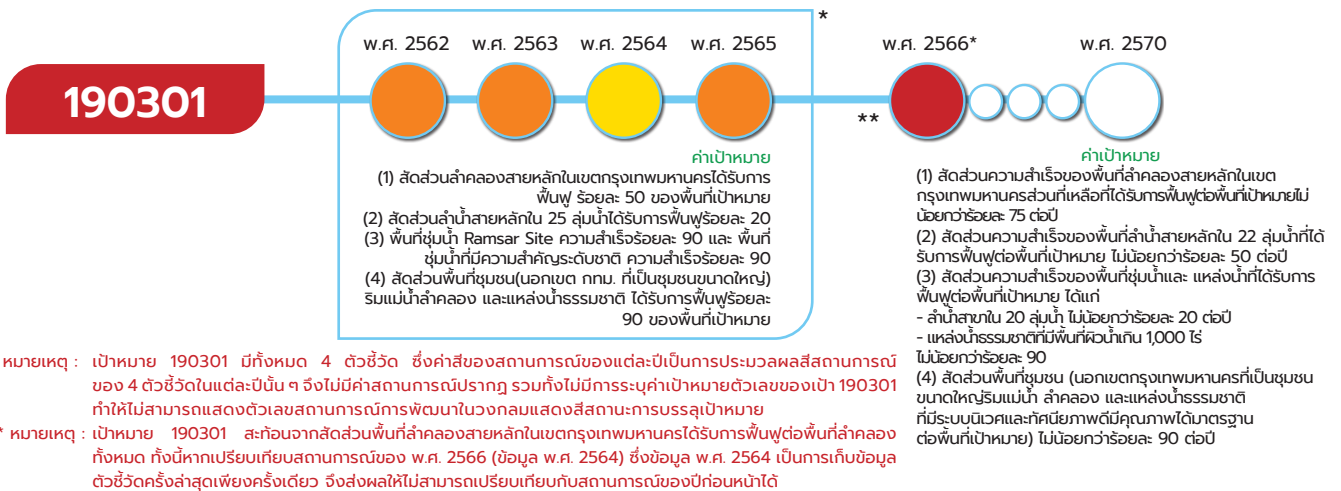
การดำเนินงานเพื่อเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้สูงขึ้นในระยะต่อไป ควรดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำและการกระจายน้ำในเขตชลประทาน รวมถึงปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ให้เต็มศักยภาพ ปรับโครงสร้างการใช้น้ำ และเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ ส่งเสริมการเกษตรในการปรับเป็นพืชมูลค่าสูงในเขตชลประทานเดิม นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้านอุปสงค์มากขึ้น ด้วยการใช้กลไกด้านราคาในการกำหนดอัตราค่าใช้น้ำเพื่อช่วยจูงใจให้เกิดการลดปริมาณการใช้น้ำ รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรยกระดับการบริหารจัดการน้ำตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนให้ทุกภาคส่วนดำเนินการตามหลัก 3Rs เพื่อลดการใช้น้ำ เพิ่มการใช้น้ำหมุนเวียนซ้ำ และเพิ่มการนำน้ำทิ้งกลับมาใช้ใหม่ ที่ส่งผลให้ลดการพึ่งพาการใช้น้ำจากธรรมชาติ

แผนแม่บทย่อย

การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง
และแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

คำเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- 1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี
- 2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
- 3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่
 - (1) ลำน้ำสาขาใน 20 ลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี
 - (2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่)ริมแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190301

มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ผ่านการสำรวจ พิสูจน์แนวเขตแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ และขึ้นทะเบียนแนวเขตแม่น้ำลำคลอง มีเป้าหมายเชิงพื้นที่ในการปรับปรุงแม่น้ำลำคลอง ลำน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ อาคารและสิ่งก่อสร้างและอาคารที่รูก้าแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติโดยคำนึงถึงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นธรรม รวมถึงการทำแผนรื้อถอนตลอดจนครัวเรือนและชุมชนที่อยู่รายรอบที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน และมีความเป็นธรรม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การมีแนวทางด้านวิศวกรรม และภูมิสถาปัตยกรรมมาตรฐานดัชนีสุขภาพแม่น้ำมาตรการ และมีแผนอนุรักษ์และฟื้นฟู แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างเป็นรูปธรรมและบูรณาการ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190301 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมใน 3 ตัวชี้วัดได้แก่

- 1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
- 2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่
 - (1) ลำน้ำสาขาใน 20 กลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
 - (2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 3) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

ขณะที่ตัวชี้วัด สัดส่วนพื้นที่ลำน้ำที่ได้รับการฟื้นฟู ซึ่งมีการปรับค่าเป้าหมาย จากเดิม ลำน้ำ สายหลัก ใน 25 กลุ่มน้ำ ความสำเร็จร้อยละ 50 เป็น ลำน้ำสายหลักใน 22 กลุ่มน้ำ ความสำเร็จร้อยละ 50 เพื่อให้ค่าเป้าหมายเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 190301 แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศ และทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น	ไม่มี	ข. ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 190301 ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) พื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู 227 ลำคลอง จาก 1,161 ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 19.55 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดให้พื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของค่าเป้าหมายส่งผลให้สถานการณ์การพัฒนาต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ (2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี (3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย และ (4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี

(2) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำน้ำสายหลักใน 22 ลุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี

(3) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย

(1) ลำน้ำสาขาใน 20 ลุ่มน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี

(2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

(4) สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อพื้นที่เป้าหมาย) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต่อปี

โดยสถานการณ์ พ.ศ.2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) มีการรายงานเพียงตัวชี้วัด (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือ ที่ได้รับการฟื้นฟู

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

190301

ต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี โดยพื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร ได้รับการฟื้นฟู 227 ลำคลอง จาก 1,161 ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 19.55 ของพื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดให้พื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของค่าเป้าหมาย ขณะที่ตัวชี้วัด (2) (3) และ (4) ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด เป็นผลให้ไม่มีการรายงานสถานการณ์

ดังนั้น เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายโดยใช้เพียงตัวชี้วัดที่ (1) สัดส่วนความสำเร็จของพื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครส่วนที่เหลือที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ต่อปี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) พื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู 227 ลำคลอง จาก 1,161 ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 19.55 ของพื้นที่ลุ่มคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของค่าเป้าหมาย เป็นผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ซึ่งข้อมูล พ.ศ. 2564 เป็นการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดครั้งล่าสุดเพียงครั้งเดียว จึงส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าได้ โดยเป็นความท้าทายอย่างยิ่งยวดของหน่วยงาน ที่ต้องเร่งดำเนินการจัดทำและรายงานผลความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ให้มีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยมีการขับเคลื่อนผ่านโครงการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับการแจ้งเตือนการรุกรานแนวเขตแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อการพิสูจน์สิทธิและป้องกันการรุกรานแนวเขตแม่น้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการใช้เทคโนโลยีในการสำรวจ ซึ่งถือเป็นโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พร้อมทั้ง มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ด้านการระบายน้ำ เก็บกักน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ ขยะ วัชพืช สิ่งกีดขวางทางน้ำ บำรุงรักษาสีลวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ ในส่วนของการปรับปรุงภูมิทัศน์แนวคลองสำคัญ มีการดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น คลองเปรมประชากร คลองแสนแสบ คลองผดุงกรุงเกษม คลองหลอดวัดราชนันทดา คลองหลอดวัดราชบพิตร คลองรอบกรุง หรือคลองบางลำพู คลองโอ่งอ่าง พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร

นอกจากนี้ มีการจัดทำโครงการเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีผิวน้ำมากกว่า 1,000 ไร่ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ บึงบอระเพ็ด กว๊านพะเยา และหนองหาร จัดทำแผนหลักการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่บึงบอระเพ็ด บึงราชนก หนองหาร ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และในพื้นที่เวียงหนองล่อง กว๊านพะเยา ซึ่งในขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขต 22 ลุ่มน้ำ แล้วเสร็จ 20 ลุ่มน้ำ ซึ่งถือเป็นการบริหารจัดการ อนุรักษ์ พื้นที่และพัฒนาแม่น้ำลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อส่งเสริมปัจจัยความสำเร็จห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย รวมทั้ง ได้มีการจัดทำโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารชี้แจงเพื่อเสนอ Ramsar Site ของประเทศไทย 4 แห่ง (พรมแม่รำพึง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บึงสำนึกใหญ่ จังหวัดระยอง แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และหาดท้ายเหมือง จังหวัดพังงา) ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการจัดทำร่างรูปแบบ หลักเกณฑ์ สำหรับจัดทำข้อกำหนดดัชนีคุณภาพแม่น้ำเพื่อเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ปัญหาการบุกรุกเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยริมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ ถือเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเนื่องจากก่อให้เกิดความเสียหายของทรัพยากรน้ำ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม และความไม่ปลอดภัยในที่อยู่อาศัยริมแม่น้ำลำคลอง ส่งผลต่อการไม่สามารถมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้น หน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง ควรมีการผลักดันเรื่องการพิสูจน์สิทธิและขอบเขตตามเอกสารสิทธิการบังคับใช้กฎหมาย และการจัดหาแหล่งที่อยู่ใหม่แก่ประชาชนที่มีการบุกรุกเพื่อการอยู่อาศัยริมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการข้อมูล จัดเก็บและประเมินผลข้อมูลเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

190301

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและดำเนินมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้ครอบคลุมทุกมิติตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี เช่น การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ การปรับปรุงการจัดการน้ำใต้ดิน การจัดการน้ำเสีย มลพิษและการใช้ประโยชน์พื้นที่ริมน้ำอย่างจริงจัง ควรประเมินและจัดทำข้อมูลสำหรับการอนุรักษ์ และการจัดการแหล่งน้ำ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ริมน้ำ การเปลี่ยนแปลงทางอุทกวิทยา การลดลงของน้ำใต้ดิน คุณภาพน้ำ การบำบัดน้ำเสีย การเชื่อมต่อของเส้นทางน้ำ รวมถึงควรประเมินความก้าวหน้าในการฟื้นฟูระบบนิเวศทางน้ำและระบบน้ำใต้ดิน เพื่อนำไปกำหนดมาตรการการปรับปรุงในอนาคต และควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติในประเทศไทย เพื่อทำให้การจัดการทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน

